

Beslutningsforslag nr. B 68. Fremsat den 20. februar 1980 af Lilli Gyldenkilde (SF), Birthe Nielsen (SF), Gert Petersen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indførelse af virksomhedsdemokrati og samfundsstyring af kapitalen

Regeringen opfordres til at udarbejde og fremsætte de nødvendige lovforslag i overensstemmelse med følgende principper for virksomhedsdemokrati og kapitalstyring:

1. Demokrati på arbejdspladsen

1.1. I alle virksomheder med mere end 5 ansatte vælger disse et virksomhedsråd. I andre virksomheder kan de ansatte beslutte at være virksomhedsrådet.

1.2. I offentlige og koncessionerede virksomheder har virksomhedsrådet den daglige ledelse inden for de af de folkevalgte organer (f. eks. folketing, amtsråd, kommunalbestyrelse) fastlagte rammer.

1.3. I privatejede virksomheder har virksomhedsrådet bl. a. følgende beføjelser: at vælge repræsentanter til bestyrelse og direktion; at være fuldt medbestemmende i alle sager vedrørende arbejdets fordeling, produktionens tilrettelæggelse, personalespørgsmål, teknologisk politik osv.; at standse produktionen, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til de ansattes sikkerhed og sundhed; at have fri adgang til regnskaber og produktionsplaner og at benytte eksperter udefra ved gennemgang af disse.

Endelig repræsenterer virksomhedsrådet den ansvarlige lønmodtagerkapital, der tilgår virksomheden i henhold til punkt 3.

2. Økonomisk demokrati

2.1. Alle private virksomheder overfører årlig mindst 3 pct. af værditilvæksten til lønmodtagerne som disses kollektive ejendom. Værditilvæksten er forskellen mellem det,

virksomheden sælger, og det, den køber for – svarende til forskellen mellem det indgående og det udgående momspligtige beløb.

En tredjedel af denne overførsel tilgår en solidarisk lønmodtagerfond, mens de to tredjedele bliver stående i virksomheden som ansvarlig lønmodtagerkapital, der repræsenteres af virksomhedsrådet.

2.2. En virksomhed kan få tilført kapital fra lønmodtagerfonden, men kun med virksomhedsrådets tilslutning. Denne kapitaltilførsel skal indgå i den i virksomheden placerede lønmodtagerkapital og udgøre en del af denne.

2.3. Udbyttet af al lønmodtagerkapital, uanset placering, tilskrives den solidariske lønmodtagerfond som samtlige lønmodtageres kollektive ejendom.

2.4. Den solidariske lønmodtagerfond skal ledes efter principperne om samfundsmæssige behov, altså fremme beskæftigelse, godt arbejdsmiljø, gode løn- og arbejdsforhold og samfundsgavnligt investeringer.

Fonden kan medvirke til oprettelse af nye virksomheder og overtage virksomheder, der påtænkes nedlagt, hvis nedlæggelsen strider mod principperne om samfundsmæssige behov.

Fonden har forkøbsret, hvis en virksomhed udvider sin egenkapital, eller hvis virksomheden udbydes til salg.

2.5. Fonden overtager de funktioner, der i dag udøves af egnsudviklingsrådet og af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk.